

25 Şubat 2019

Ekonomide işler daha da kötüye gidiyor.

Geçtiğimiz günlerde açıklanan 3 önemli ekonomik veri ekonomideki gidişatın daha da kötüye gittiğini gösteriyor. Açıklanan veriler Türkiye'de son derece ağır bir ekonomik krizin yaşanmakta olduğu ve devam edeceği izlenimini veriyor.

Sanayi üretimi %-9,8 oranında gerileyerek dibe vurdu.

Sanayi üretimi Ekim 2018'de bir önceki yılın aynı ayına göre %-5,7 daralırken, Kasım ayında bu düşüş %-6,5'e varmıştı. Aralık 2018'de ise sanayi üretim endeksi tam %-9,8 oranında geriledi. Sanayinin en önemli alt sektörü imalat sanayinde ise, çift hanelere ulaşan %-10,1'lik bir düşüş yaşandı. Böylelikle, 2018'in son çeyreğinde ortalama %-7,3'lük bir gerileme söz konusu oldu.

Aralık 2018 ayı kapasite kullanımı ise %74 olarak görünüyor. Sanayinin mevcut dışlıları bile dönmezken kapasite kullanım oranları devamlı gerilerken, yeni yatırımlar beklemek ise tamamen hayal oldu. Sanayi üretimindeki keskin düşüş yakın bir gelecekte yatırım ve istihdama ilişkin iyimser bir beklenti içine girmenin olanaksız olduğunu söylüyor. 11 Mart'ta açıklanacak 2018 yılı dördüncü çeyrek büyüme rakamları ise muhtemelen şok edici bir daralmaya, yani negatif büyümeye işaret edecek

İşsizlikteki artış ivme kazandı.

Geçen hafta açıklanan işsizlik rakamları ise kötüye gidişi bir kez daha gözler önüne serdi. Kasım 2018 manşet işsizlik oranı bir önceki yılın aynı dönemine göre 2 puan artarak %12,3'e yükseldi. Sadece işsizlik oranı sıçramakla kalmadı, mutlak anlamda istihdam edilenlerin sayısı da 201.000 kişi azaldı. Bu çok uzun dönemdir rastlanmayan çok endişe verici bir olgu. Nitekim bir yıl içerisinde işsizler ordusuna tam 706.000 kişi katılmış oldu. Dünyada her zaman en yakından izlenen istihdam göstergesi olan tarım dışı işsizlik oranı da %14,4'e fırladı. Genç nüfusa gelince durum çok daha vahim bulunuyor. 15-24 yaş arasındaki genç nüfusta işsizlik oranı %23,6 ile inanılmaz derecede yüksek. Başka bir deyişle her 4 gencimizden birisi işsiz. Kadınlarda bu oran %27,7'ye kadar çıkmış bulunuyor.

Bu, ekonominin düşünülenden daha şiddetli bir resesyon içinde olduğunu gösteriyor. İstihdam tarafında tarım, sanayi ve hizmet sektörlerinde büyük kayıplar var. Son 1 aylık dönemde tarım sektöründe 54.000, sanayi sektöründe 40.000, inşaat sektöründe 47.000 ve hizmetler sektöründe ise 87.000 işgücü kaybı yaşanmış bulunuyor.

Araştırmacıların çok daha yakından izlediği gösterge ise, mevsimsel etkisinden arındırılmış işsizlik oranıdır. şubat 2018’de %9,9 oranından kalkışa geçen bu oran Kasım 2018’de %12’ye ulaştı. Ekim ayına göre %0,4 artış ise bu süreçte gözlenen en yüksek değişime denk geliyor. İşte bu eğilim, ekonomik kriz yanında mevsim koşullarının da etkisiyle, önümüzdeki aylarda işsizliğin daha da artarak %14-15 bandına oturacağına, işsiz sayısında ise 4 milyon rakamının dahi aşılacağına işaret ediyor.

Konut satışları %- 24,8 oranında çok sert Őekilde düştü.

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan konut satış istatistiklerine göre, 2019 Ocak ayında Türkiye genelinde konut satışları bir önceki aya göre %-46,7 ve bir önceki yılın aynı aya göre %-24,8 oranında azalarak 72.937 adet olarak gerçekleşti. Konut satışlarında, İstanbul 13.455 konut satışı ve %18,4 ile en yüksek paya sahip olurken, İstanbul’u, 6 785 konut satışı ve %9,3 pay ile Ankara, 3 795 konut satışı ve %5,2 pay ile İzmir izledi.

Türkiye genelinde ipotekli konut satışları bir önceki yılın aynı aya göre %-77,2 oranında azalış göstererek 6.537 adet oldu. Toplam konut satışları içinde ipotekli satışların payı %9 olarak gerçekleşti. İlk defa satılan konut sayısı bir önceki yılın aynı aya göre %-30 azalarak 31.048 adet oldu.

Nasıl bu noktaya geldik?

AKP İktidarı işe lkemizde Cumhuriyet döneminde yapılan Petkim, Tüpraş, Seka, Erdemir, Sümerbank, Tekel, şeker fabrikaları gibi tüm varlıkları satıp gelirlerini harcayarak başladı. Bu yetmeyip ilave para lazım olunca da uluslararası ve yurt içi piyasalardan giderek artan lde borçlanıp ve arkı çevirmeye çalıştılar. Yerli sanayimizi korumasız bırakıp, her Őeyi yurt dışından ithal etmeye başladılar. Sonunda Türkiye aşırı derecede borçlandı ve borçlarını viremez hale geldi. Üretim gerilediği için işsizlik oranları tavan yaptı. Hkmet, fiyatı artan her ürün için yurt dışından tarımsal ürün ithalatı yoluna başvurduğu için, tarım tasfiye edildi.

Ülkemizde bugüne kadar yaşanan tüm ekonomik krizler dünya çapındaki krizlerin ülkemize yansımaları Őeklinde oldu. Ancak bu kez ekonomik kriz dünyada krizin olmadığı bir dönemde, tamamen kendi hatalarımızdan kaynaklandı. Ülkeyi yönetenler ise ekonomide kriz olduğunu reddetmeye devam ediyor. Ekonomide yaşanan sorunları teşhis edemedikleri içinde tedaviye başlayamıyorlar. Kısa vadeli önlemler ile derinleşen yapısal sorunları zmeye çalışıyor, ancak sorunları daha da kronikleştiriyorlar.

Oysaki, Türkiye ekonomisinin en önemli iki sorunu üretimin arttırılması ve yapısal reformların hayata geçirilmesidir. Bunun için hukuk devletini yeniden tesis ederek, durma noktasına gelen çarkları yeniden çalıştırarak ve yabancı yatırımcıya güven sağlamamız gerekiyor. Eğer bunları yapmaz ve reel sektörün finansman sorununu zmez isek, sorun bankacılık ve kamu sektörüne sırır ve mevcut kriz daha da derinleşir.